

Syyskylvö

Riitta Koikkalainen

Syksyn tullen sadonkorjaaja huomasi, että elovainionsa oli huonossa kunnossa. Näennäisesti kaikki oli hyvin, mutta tähkäpäitä tutkiessaan hän totesi kaiken olevan kohmeessa ja omituisen jähmettyneessä tilassa. Näin oli koko todellisuuden laita. Jo vuosien ajan jatkunut piilopimeä oli vihdoinkin kantamassa hedelmää, tukahduttamassa ja kuihduttamassa sen, mikä kerran oli suurella työllä ja vaivalla saatu kukoistamaan.

Paha pimeä oli päässyt päällimmäiseksi. Vastavoimaa, joka olisi pyyhkäissyt sen pois, ei näyttänyt löytyvän mistään.

Sadonkorjaaja ei kuitenkaan lannistunut. Hän alkoi säilöä valoa, keräsi sitä sieltä, missä se vähänkin pilkahteli. Ajatuksenaan oli, että irralliset valonsäikeet pääsisivät säilössä punoutumaan toisiinsa ja valo voimistuisi lopulta niin, että tynnyrit avattaessa vahvistumaan päässyt valo tulvahtaisi sulattamaan pimeän itseensä, hohteeksi, jota mikään ei sittemmin pystyisi sammuttamaan. Hankkeestaan hän pysytteli kokolailla vaiti, kamppailu pimeää vastaan oli erityisesti alussa sissitoimintaa.

Ajan myötä pimeä tihentyi edelleen, pikiseksi. Mutta se ei päässyt pilkoksi saakka. Tämän ehkäisi ajatus valosta. Se tiukui ympäristöönsä, sai pimeän vähin erin pehmenemään ja väistämään. Lopulta koitti jälleen valoisampi aika. Tynnyrit avattiin, ne olivat työpötyhjat, kumisivat hämäräänsä. Pilkkanaurusta piittaamatta – ainoastaan tyhmyrit kuvittelevat voivansa säilöä valoa – sadonkorjaaja aloitti työnsä uudelleen. Pahat päivät olivat sillä erää ohi, mutta jo pilkan määrä ja syvyys yksin osoittivat, että pimeä oli yhtä sitkeä kuin valo. Jos sitä ei koko ajan pidä mielessä ja tee asioita valon eteen, pimeä pääsee vaivihkaa voitolle.

Tämä yhden Kaarina Helakisan tarinan kirvoittama kömpelö pastissi koettaa kertoa jotain juuri tästä hetkestä. Suomessa eletään nyt, syksyllä 2015, pahan pimeän aikoja. Ne eivät ole koittaneet yllättäen. Jo 2000-luvun ensivuosisikymmenellä silloisissa *Kulttuurintutkimuksen* pääkirjoituksissa erityisesti Jussi Ojajärvi varoitteli rasismia ja muukalaisvihan noususta. Jossain toisessa pääkirjoituksessa samoilta ajoilta kirjoitettiin tavoista, joilla nuo ilmiöt konkretisoituivat: jo tuolloin esimerkiksi kehitysmaatutkijoita uhkailtiin väkivallalla. Suomi (mitä tällä sanalla sitten tarkoitetaan) alkoi käpertyä itseensä, jako ”meihin” ja ”muihin” alkoi näyttää ylipääsemättömältä.

Noiden aikojen jälkeen kurjistuminen on vain edennyt. Asenteet vieraiksi koettuja tai leimattuja väestöryhmiä kohtaan ovat koventuneet. Tällä hetkellä selkeimän vierasjoukon näyttävät muodostavan pakolaiset. He ja heidän tukijansa ovat joutuneet väkivallan kohteiksi, ja paikoin väkivalta on purskahtanut sanailusta fyysisiksi teoiksi saakka.

Vastakkaisia kehityskulkuja kuitenkin on. Esimerkiksi niin sanottu keltainen lehdistö uutisoi joku aika sitten, että sotaveteraanit ja lotat ovat vedonneet pakolaisten auttamisen puolesta. Tällaisen viestin lähettäminen ja sen nostaminen uutiseksi on arvokas asia jo itsessään: media näyttää mahtinsa siinä, minkä välittäjäksi asettuu. Myös laajalti kuunnellussa Kansanradiossa ihmiset ihmettelevät menoa ja meininkiä, kehoittavat räyhäriittoja ja -ristoja ottamaan järjen käteensä ja ajattelemaan ennen räihinään ryhtymistä, auttamaan avun tarvitsijoita ja hoitamaan asiat rauhassa ja sovussa.

Myös tiedemaailmassa on otettu selkeästi kantaa, yksittäisten tutkijoiden lisäksi instituutiot ovat lähteneet liikkeelle. Selkein esimerkki tulee Turusta: Turun yliopisto, Åbo Akademi ja Turun yliopiston ylioppilaskunta ovat yhdessä ilmoittaneet tarjoavansa sellaista apua pakolaisille, mitä ne organisaatioina voivat antaa. Saman on tehnyt myös ainakin Haaga-Helia ammattikorkeakoulu.

Tällaisia valonsiemeniä, säilöön, kylvöön.